

מסורת הש"ס

(א) שמיטה... (ב) קמח... (ג) שמיטה... (ד) ויבוא... (ה) ויבוא... (ו) ויבוא... (ז) ויבוא... (ח) ויבוא... (ט) ויבוא... (י) ויבוא... (יא) ויבוא... (יב) ויבוא... (יג) ויבוא... (יד) ויבוא... (טו) ויבוא... (טז) ויבוא... (יז) ויבוא... (יח) ויבוא... (יט) ויבוא... (כ) ויבוא... (כא) ויבוא... (כב) ויבוא... (כג) ויבוא... (כד) ויבוא... (כה) ויבוא... (כו) ויבוא... (כז) ויבוא... (כח) ויבוא... (כט) ויבוא... (ל) ויבוא...

מוסף רש"י

שתיים שהן ארבע בפנים... שנים ליום הכנסה... המוסף דעל הבית... לפיכך כשם עירך זה חתם... דכתיב ויחלף (ד) עשאה... העשה את הילה ונחמתי... ש. שבוטעו שתיים... כשעשה כענין שמיטה הכתוב... כתיבא אלל קרבן עולה ויורד... אחרת שנים שנים בקרבן... דכתיב להטע או להטיב... ומהם נחמתי (שם הוה)... למה להטע לא אילת לרוב... שמתנה את עמלו, הוא הוה... לכל דבר שהוא הן ואלו להטע... להרע או להטיב להטע... חמשת ויבגי (שם הוה) מהם... מן הקרבן אף דברים שאין... כתיב ואלו הן העטם ויטעו... שנים עשרה וכו' (שם הוה)... ויחמתי (שם הוה).

רבינו הגאון

יצירות השבת שתיים שהן ארבע בפנים כו' נמי חתם היום בחיולו שבוטעו, שבוטעו שתיים שהן ארבע.

יציאות השבת פרק ראשון שבת

ב.

עין משפט
נר מצוה

אזהרה ככלל דמי שנת מה... החיי סוף מהל' שבת הלכה... ג. ח"ל כל מקום שאמרו... וזו פטור מן המצות וכן... אחר לטעם חזונו דבר... כפסח וחיפורי מרים... א. א. מ"י פ"ר המלכות... שבת הלכה ט וי"ג שם... הלכה כ' פתח לחין סה... טושי"ת א"ת ט"י שם... ב. ב. מ"י שם פ"ר הליה:

תוס' ישנים

א. מלכות המוב בנלוין מ"י... ח"ל וי"ל שנים שמי... הולאות הדיוט ופטור שכן... ארבע המצוות דיוט ופטור... ע"ל ח"ל נראה בירושלמי... בני מה שנים פ"י ומקור ב'... וזו ע"ל לטעם פ"י, ודבר... זה ע"ל לטעם לטע' ד"ה... שנים שכן חרוב אחר... פירש"י לפני ח"ל נראה ט"ו:

יציאות השבת שתיים שהן ארבע בפנים ושתיים שהן ארבע בחוץ כיצד העני עומד בחוץ ובעל הבית בפנים פשט העני את ידו לפנים ונתן לחוץ ידו של בעל הבית או שנטל מתוכה והוציא העני חייב ובעל הבית פטור: פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונתן לחוץ ידו של עני או שנטל מתוכה והכניס בעל הבית חייב והעני פטור: פשט העני את ידו לפנים ונטל בעל הבית מתוכה או שנתן לחובה והוציא שניהם פטורים: פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונטל העני מתוכה או שנתן לחובה והכניס שניהם פטורים: גמ' יתנן החם שבוטעו שתיים שהן ארבע ידעיות

יציאות השבת שתיים שהן ארבע. הקשה ריב"א לדיני הולאות שבת על ל' לשנים גבי אבות מלאכות אחר פרק כלא גדול לקמן (דף ע"ג.) דהתם קתני אבות מלאכות מ' חקר אחת וקתני הולאות לבסוף והוה ליה להחמיל כסדר דבגדים דמיי' צנ"ש מצעוד יום כגון לא ילא החייט במחטו סמוך לחשיכה אין שורין דיו ומומנין ואין לזילן בש"ר ואח"כ כמה מליקוין ויכירה ובמה עומנין שהם דברים הטהורים עם חשיכה ואח"כ כמה בהמה ובמה אשה יולאה דברים הטהורים בשבת עלמנו ושוב אבות מלאכות של שבת ודך התנא לטעמא כסדר זה כמו שמעיתו צפסחים דמתחיל לזיל י"ד ושוב צ"ד ושוב בשמיטת צפסחים שהוא בין הערבים ואחר כך שונה מאכילת צפסחים שהוא בלילה וכן ציומא מתחיל צ"ו מ"י קוד' י"כ ואח"כ בעיה"כ ואח"כ ליל י"כ ומיך דהולאה חגיגה ליה לאקדומי משום דממשנה זו שמעינן כמה דברים הולאה והכנסה דעני ועשיר ודעני' עקירה והנחה ושנים שעשיר פטורין וידו של אדם חשונה לו כד' על ד' וידו של אדם אינה לא כרה"י ולא כרה"ר ור"ת מפרש דבכר ההוה רגיל הוה"ס לטעם מחילה וכן גמ' ב"ק (ג.) השור והבור המצעה וההצנע ולא ונקט כסדר הפרשה וכן מפרש רב אשי גבי ד' לריבין להודות בפרק הרואה (בבב"ב דף ט"ז.) דלא נקט הוה"ס כסדר הפסוק ועוד

מפרש ר"ת דפתח בציאיות משום דכתיב למימר לא ילא החייט במחטו אע"ג דלא שנה המלכין משום אין נותנין ללוס לרובם ולא המצנע משום כמה עומנין הולאה הולך לטעם טפי משום דמלאכה גרועה היא כמו שאפרש: הולאות הוה ליה למתני' אלף נקט יציאות לטעם דקרא אל ילא איש מנעוהו (שם טו) ודרשין מינה (ש"י דף ט"ז.) הולאה אל ילא עם הכלי ללקט המן: שתיים שהן ארבע בפנים. כן נראה כמו שמפרש רש"י כאן לדמפנים היינו לנצעה"כ העומד בפנים ובחוף היינו לעני העומד בחוף שמים הולאות והכנסות לחיוב שהן ד' הולאות והכנסות דפטור וצטונעות פ"י פ"ש"י בפנים היינו הכנסות פנים שנים דחיוב דעני ודעשיר ושנים דפטור ובחוף היינו הולאות חוץ"א ואין נראה מדפירש מיני דעני לחוד ומילי דעשיר לחוד משמע כפי שפירש כאן ולפי' דהתם לא היה לו לערב הולאות והכנסות יחד ומיניה שמע לפי שהיה צריך להאריך אם היה בא לפרש הולאות לבד (וההכנסה לבד) מ"מ אין נראה לרבינו אלחנן מדקאמר בגמרא דיקא נמי דקתני יציאות וקמפרש הכנסות לאלתר ולא דייק מדקתני בפנים: פ"ש"י ב"ב"ב"ב א"ר ידו כו'. מימה לר"י אמאי צריך למתני תרתי דעני ודכעה"כ וכן ברש שבוטעו דמפרש בגמרא (דף ג. ו.) ושם שמים דעני ודכעל הבית מה שיך לקרותו שמים מה לי עני מה לי עשיר ונראה לר"י דאיצטריך לאשמעי' משום דהולאה מלאכה גרועה היא דמה לי מצינא מה"י לרה"ר מה לי מצינא מה"י לרה"י ולא הוה גמרינן הולאה דעני מנכעה"כ ולא כעה"כ מעני ומדע מדאיצטריך מרי קראי בהולאה כדנפקא לן ברש הורק (לקמן דף ט.) ושם מובלח העם מהביא ובספ"ק דעירובין (דף ט"ז.) נפקא לן מקרא אחרינא דדרשין אל ילא איש ממקומו אל יוציא ויהתם פירשמי ויטיי משום דמלאכה גרועה היא איצטריך מרובייהו חד לעני וחד לעשיר (וכן בכל מולדות אבות מלאכות לא חיישין שיהא במשכן אלף אבות בלבד ובחולדות דהולאה צ"י שיהא במשכן דמין בהורק (דף ט.) שמי חווצטראות זו כנגד זו המושט והורק מוה לו פטור היו שמייה דביוטא אחת הורק פטור והמושט חייב שכן היתה עבודת לויס ובריש הורק (ג"ו ס"ג.) נמי דעני הורק ד' אמות ברה"ר מלגן ודמיק לאשכחניהו במשכן עד דמטיק כל ד"א ברה"ר הלכתא גמירי לה וכל אלו מולדה דהולאה ינייהו ולא אבות שאין אבות אלף מ' חקר אחת וגבי הכנסה נמי אחרין צ"י כמה עומנין (לקמן ט"ז.) הם העלו קרשים מקרקע לעגלה אף אחת אל מכניסו מרה"ר (רה"י) וא"ת כיון דהכנסה היתה במשכן מה נריך מו לקמן בהורק (דף ט.) לפרושי דסבירא הוא מה לי אפוקי מה לי עיולי דהורק ד' אמות ברה"ר ששמע דאי הוה משכנת לה במשכן הוה נוחא ליה אע"ג דהתם ליכא סבירא וי"ל דאיצטריך סבירא להכנסה דכעה"כ דלא הוה במשכן דהם העלו קרשים כו' היינו הכנסה דעני דמסתמא צקרקע היו עומדים שהוא רה"ר ואם תאמר כיון דליכא סבירא אמאי איצטריך כמה עומנין למימר דהכנסה היתה במשכן וי"ל דתנא ליה אידי דעני למיתני הם הורידו קרשים מעגלה ואח"כ אל מצינאו כו' אע"ג דהולאה נפקא לן מקרא בהדיא איצטריך למיתני שהיתה במשכן משום דקתני ברישא בנרייתא אין חייבין אלף על מלאכה שכיולא בה היתה במשכן ואם לא היה מולא הולאה במשכן הייתי מחייב בכל מלאכות הדומות למלאכה גמורה אע"פ שלא היה במשכן כמו בהולאה והא דאמרו קרא דשבת למלאכת המשכן הוה דרשין למילתא אחרימי: שבוטעו שתיים שהן ארבע. ברש שבוטעו (דף ג.) מפרש שמים אוכל ולא אוכל דכתיב בהדיא בקרא להרע או להטיב דהיינו להבא שהן ד' אכלתי ולא אכלתי דאמי אמי אמי כולה כרבי ישמעאל ולא הוה נריך לאוקומי בתרי מנאי משום דמתני' ב"ב"ב (דף ט"ז.) תנן בהדיא שהן ד' אכלתי ולא אכלתי וא"ת אמאי לא קתני שמים שהן שנים (אוכל ולא אוכל) אכלתי ולא אכלתי אורוק ולא אורוק ולכן פירש רש"י ברש שבוטעו שאני שונה אלף דבר ומילופו ור' יתכן תירך דלא נקט אלף אכלתי ולא אכלתי משום דפליג ר' ישמעאל והוי רבותא טפי אבל אורוק ולא אורוק דמודה ר"י לא חס למיתני וא"ת וגבי שבת אמאי קתני שמים שהן ד' ומו לא יתיני נמי מושט ומעביר מרשות היחד לרשות היחד דרך רה"ר דחייב כדאמר לקמן (דף ט"ז.) הורק מרשות היחד לרשות הרבים ומרה"ר לרה"י וי"ל דלא קתני אלף הכנסה (ודדמיא להולאה שהוא מרה"י לרה"ר לאפוקי מושט ומעביר שהוא מרה"י לרה"י וזרקה נמי לא דמיא להולאה שזה בהולכה ציד חיה בזרקה: ידעיות